

OLESA 1929, TEMPS DE BALNEARI

ESPECTACLE DE DANSA

BREU DESCRIPCIÓ

OLESA 1929, TEMPS DE BALNEARI es una aproximació al patrimoni històric i cultural de la Vila d'Olesa, representat en forma de comèdia romàntica basada en la relació de la Vila amb el Balneari de La Puda durant l'època del seu màxim esplendor.

L'ESPECTACLE "TEMPS DE BALNEARI"

OLESA 1929, TEMPS DE BALNEARI es una aproximació al patrimoni històric i cultural de la Vila d'Olesa, representat en forma de comèdia romàntica basada en la relació de la Vila amb el Balneari de La Puda durant l'època del seu màxim esplendor.

TEMPS DE BALNEARI neix de la història recent de l'Esbart així com de les inquietuts i el tarannà dels seus membres actuals i s'escenifica en forma de ballet tot recreant el que podia ser un dia de Festa Major en els jardins de La Puda.

El balneari de la Puda de Montserrat, actualment abandonat i en estat ruïnós, està situat al nord de la comarca del Baix Llobregat en el terme municipal de Esparreguera i es troba en el marge esquerre del riu Llobregat, al peu del massís de Montserrat.

6. LA PUDA DE MONTSERRAT — Alameda circular
L. Balbín, fot. - Barcelona

L'edifici del balneari va ser edificat el 1858 i es va anar ampliant durant les dues dècades següents. El seu moment d'esplendor va arribar a finals del segle XIX i principis del XX, quan es posà de moda entre la burgesia barcelonina, arriba'n a ser un referent en el termalisme de l'època a tot l'estat espanyol.

El 1958, el balneari deixà de funcionar per sempre com a tal.

Els convidem doncs a viatjar junts en el temps, i veure que hi podia passar a La Puda un dia de Festa Major a l'any 1929.

Al ritme de mazurca, polka, galop, sardana, vals i vals-jota anirem coneixent a la Societat benestant i de Classe alta, que arribava des del Gori buscant repòs i benestar i eren rebuts pel Servei sempre atent i organitzat.

Coneguin a la gent benestant i de classe alta que allotjada al mateix balneari o a l'Olesa hotel Gori, (avui reconvertit en l'Ajuntament), arribaven amb la tartana cercant salut entre aigües sulfuroses, descobreixin el seguit de personatges que giraven al seu entorn, el Director Metge que els

donava la benvinguda i els hi establia les rutines terapèutiques a seguir, mestressa, cambreres, infermera, grum, tot el servei, que acomodava l'estada als banyistes. Els mossos que traguaven equipatges i proveïen l'establiment de tot allò que era necessari per el seu normal funcionament. I els habitants de les contrades que s'hi apropaven per participar en les celebracions que allà si organitzaven i veuran que tot tipus de relacions eren possibles entre uns i altres, fins i tot les més romàntiques i afectives.

OLESA 1929, TEMPS DE BALNEARI, fou estrenat el dia 24 de juny de 2010 al teatre de La Passió amb motiu de la celebració del 80è aniversari de la nostra Entitat.

PROGRAMA

PRÒLEG

MARIA DE LES TRENES (Sardana)

Instrumentació: Josep Saderra i Puigferrer

La sardana és la dansa per excel·lència a Catalunya, i aquesta sardana es diu que va ser dedicada a una noia que tenia prop de 20 anys l'any 1950 i que es diu Maria Pagès i Coll, nascuda a Banyoles l'1 de desembre de 1930 i filla de Josep Pagès i Maria Coll.

Amb aquesta música es fa el muntatge de l'atrezzo a escena, interpretat pels treballadors del balneari. Cambreres, cambrer, grum, infermera i carreters posen tot apunt per l'arribada del clients.

PRIMER ACTE

Ens endinsem en el temps i viatgem a l'any 1929 a la vila d'Olesa de Montserrat i en concret al Balneari de La Puda, visquem doncs que, tot tipus de relacions eren possibles entre uns i altres, fins i tot, les més romàntiques i afectives.

Tot plegat, això era l'Olesa de 1929

Tot plegat, eren altres dies

Tot plegat, era altra gent

Tot plegat era....

Era.... TEMPS DE BALNEARI

MORENITO (Vals)

Instrumentació: Francesc Perich i Escosa

Coreografia: Carles Lloverol

El vals és un ball de saló i una dansa tradicional pensat per ballar en parella però que en aquest cas serveix de fons per una petita història còmica. La cançó popular catalana El Senyor Ramon posa fi a aquesta escena.

Amb aquesta música el personal de servei balla i fa comèdia. Una cambrera molt espavilada veurà com tot i ballar amb dos carreters es quedarà soltera i sense compromís. Mentrestant, els mossos venen amb la comanda i el Sr. Director metge s'esgarrija al veure com les seves treballadores ensenyen molt més que la seva cara de trapelles.

TOC DE FESTA (Galop)

Instrumentació: Joan Vilà i Ayats

Coreografia: Carles Lloverol

El galop és un dels moviments més característics de la dansa catalana i pot escenificar l'entrada o la sortida dels dansaires a escena. En aquest cas, aquesta música serveix d'entrada i presentació dels personatges ja que trobarem l'entrada de les famílies burgeses, les tres pubilles i els mossos carregant amb les maletes. Finalment, tots junts es faran una fotografia.

LA ARLESIANA (Polka)

Instrumentació: Josep Serra i Bonal

Coreografia: Carles Lloverol

La polka és una dansa tradicional que apareix cap al 1830 a l'Europa de l'Est i que té un caràcter festiu i alegre. En aquest moment de l'espectacle els burgesos acabats d'arribar ballen al ritme de la polka. Aviat, el servei veurà que té ganes de ballar i s'hi afegeix. Salts de morisca i voltes són els protagonistes en aquesta coreografia.

EL VESTIT D'EN PASQUAL (Fox-trot)

Instrumentació: J. Viladomat

Coreografia: Carles Lloverol

El fox-trot és un ball de saló provinent de la zona est dels Estats Units on va sorgir a finals del segle XIX per interpretar ritmes de jazz i rangtime. En aquest moviment, el protagonista és el Sr. Director metge i la mestressa del balneari. Les senyores burgeses mostren interès per l'amo i la mestressa ho ha d'evitar.

EL BALL DE SANT FERRIOL (Dansa popular)

Dansa popular

Els nens i nenes més petits fan aquesta dansa davant la mirada de tots els clients i personal de servei del balneari.

COSQUILLOSA (Polka)*

Instrumentació: Francesc Perich i Escosa

Coreografia: Francesc Altarriba

Aquesta polka és ballada en trios formats per un noi i dues noies. Un trio de la burgesia es decideix a ballar i l'acompanyen dos trios de pagesos que han arribat amb els nens. Una dansa on es mesclen punts com el ball pla, el punt de tres o les voltes.

FIESTA EN SEVILLA (vals-jota)

Instrumentació: Max Havart

Coreografia: Carles Lloverol

El vals-jota és una manera de ballar el vals de forma saltada i amb un tempo força viu. Un gènere arrelat a les zones on la jota hi ha estat present des de fa temps. És una música que té el vals com a base però que incorpora alguna passada de jota. En aquest moment comença la juguesca entre les pubilles i els mossos. Una dansa molt alegre i vistosa entre el servei del balneari i les pubilles burgeses. Els salts i els punts de jota són els protagonistes en aquesta dansa amb un final apoteòsic.

ENTREACTE

Sembla ser que, a causa del terratrèmol de 1755, es crean unes fisures en el terreny per on brollen, per primera vegada, les aigües termals de la zona, a una temperatura de 28-32 graus.

Segons els estudis comparatius, aquestes estan relacionades amb les de Caldes de Montbuí i de La Garriga, encara que la disposició geològica no és la mateixa.

Les aigües de La Puda es coneixen localment per les de la:

“Font del Sofre”

“Font Pudenta”

o “Fonts d’Esparreguera”

Per la seva composició química, són aigües sulfuroses, sòdiques i clorurades, els elements principals de les quals, són els sulfats, bicarbonats, clorurs, sodi i calci.

Com a característica específica, l’aigua de La Puda de Montserrat té en la seva llera un llot residual que es va utilitzar com medicació tòpica i que, el doctor Arnús va denominar “Olesina”.

L’ús de les aigües del Balneari de La Puda de Montserrat es remonta al segle XVIII i hi ha referències anteriors d’utilització per part d’alguns malalts, que es banyaven en els coneguts “clots de fum”: forats naturals de surgència de les aigües.

LES FLEURS (Mazurca)

Instrumentació : Francesc Perich i Escosa

Coreografia: Carles Lloverol

La mazurca és una dansa d’origen polonès que es va estendre per Europa i es va equiparar al nivell del vals o de la polka. Aquesta melodia serveix de rerefons per un moment de descans i de relaxació dels visitants burgesos en el nostre balneari.

SEGON ACTE

El fenomen balneari ens transporta a un món lúdic.... sense temps... i, sobretot, molt pendent de la diversió, de l’oci i del lleure.

Un cop acabades les cures de banys, els hostes podien gaudir del repòs i de la natura a la pèrgola del jardí del balneari de La Puda mentre esperaven l’hora de dinar.

Escoltar un concert a la glorieta del passeig o, tan sols, caminar sota l’ombra dels plàtans mentre es feia petar la xerrada i s’establien noves amistats.

Era una estada agradable, fora del brogit de la ciutat i, enmig d’una natura que oferia, des de pescar al riu fins a fer excursions a l’entorn del balneari:

Des de la Puda al Monestir de Montserrat....

Des de la Puda a Sant Salvador de les Espases.....

Des de la Puda a les coves del Salnitre.....

A l’establiment no hi faltava de res per poder servir les necessitats dels visitants. La Puda disposava d’un magnífic saló on es festejaven revetlles, diferents actes col·lectius i, cada any, s’hi celebrava la seva pròpia FESTA MAJOR.

BALL DE COQUES DE PRADES (Dansa tradicional)

Instrumentació: Tomàs Gil Membrado

Coreografia: dansa popular

Després d'una jornada de bany i dansa, els clients del balneari poden gaudir d'un berenar a base de coques, un dolç molt estès pel nostre territori i que té gran importància en les representacions de la Passió d'Olesa. Els mossos tenen un afer amb les cambreres per poder aconseguir una mossegada de la coca que elles porten a la mà però que acabarà sense èxit. La dansa té punts de morisca i de jota molt típics de les Terres de l'Ebre on aquesta dansa és ballada al carrer.

BALL DE XATOS DE RUBÍ (Dansa tradicional)

Instrumentació: Josep Serra i Bonal

Coreografia: dansa popular

La dansa rubinenca del Xatos, que cada any es balla a Sant Muç per la segona Pasqua coincidint amb l'Aplec de la Primavera. És una dansa alegre i divertida que es balla en parelles i que s'hi pot afegir tothom qui ho vulgui. En aquest espectacle, és interpretada pel grup d'infants i de júnior acompanyats per les picades de mans de la resta de dansaires a escena. Aquest ball acompanya als infants a sortir d'escena.

75 ANYS ESBART OLESÀ (Sardana)

Instrumentació: Joan Segura

Sardana composta pel mestre olesà en motiu del 75è Aniversari de l'Esbart Olesà l'any 2004 i que va ser estrenada al Teatre de la Passió el 16 de gener de 2005 en l'acte de cloenda de l'aniversari. En una Festa Major no hi pot faltar una sardana i aquí a La Puda, aquesta és ballada pels mossos amb les seves pubilles, i per la gent del poble que hi són presents.

AMOR DE NINETA (Vals)

Instrumentació: Max Harvart

Coreografia: Carles Lloverol

Aquest vals de parella és el moment romàntic de l'espectacle on una pubilla i un mosso ens ofereixen una dansa melancòlica, una dansa que ens farà recordar aquells moments en els que l'amor comença a sorgir entre una noia de classe alta i un jove mosso treballador del balneari. Els altres dos mossos i les altres dues pubilles estan començant la seva història d'amor sense tenir en compte l'atenta mirada dels pares d'elles.

MISTER JACQUES (Vals)

Instrumentació: Josep Serra i Bonal

Coreografia: Carles Lloverol

Vals que ballen els mossos amb els senyors i senyores de la burgesia que s'allotgen al balneari de la Puda. Moviment amb un final que es va accelerant

poc a poc i que acaba amb els mossos ballant amb les pubilles, els senyors ballant amb les senyores i el personal del servei també ballant.

ALEGRIA (Vals-jota)

Instrumentació: J. Francesch

Coreografia: Carles Lloverol

Vals-jota que serveix de comiat de l'espectacle on hi tenen cabuda tots els personatges, amb uns moviments més fins de les noies i moviments més nervuts dels homes. Final apoteòsic amb punts de jota i voltes.

Coreografia: Carles Lloverol

(*)Coreografia: Francesc Altarriba

Muntatge i Guió original: Esbart Olesà

Direcció: Carles Lloverol.

BALNEARI LA PUDA

FITXA TECNICA

Aquestes dades tècniques son orientatives i per tant, depenent de les condicions tècniques de l'espai a utilitzar per l'espectacle es poden adaptar amb total facilitat.

L'espectacle es per realitzar en teatre o espai adequat.

GENERAL

Durada de l'espectacle uns 45 minuts.

Vestidors per a 25 o 30 dansaires.

Instrumentació: - Clàssics vuitsentistes per a Cobla
 - Sardanes
 - Fragment del Galop de Gitanes.

Ubicació i ambientació de l'espectacle: - Epoca del 1929
 - Jardins davant la entrada al Balneari de La Puda

Personatges: - Propis de la epoca entorn a visitants del Balneari, el propi personal del mateix hotel i vilatans d'Olesa.

Argument: - Comèdia de caire romàntic entre la Pubilla d'una família adinerada estiuejant, un del mossos del poble, etc.....

ESPAI ESCENIC

Les dades que indiquem no son condicionants i altres mides es poden estudiar.

- Escenari: 15 o 12 metres d'amplada
 12 o 10 metres de profunditat
- Si es possible al terra linòleum negre a tot l'escenari.
- Cortina negre situada a 4 metres de la boca
- Cortina a la boca d'escenari.
- Ciclorama retro-il·luminat (recomanat).
- Cametes als costats de l'escenari.
- A prop de l'escenari un espai per a canvis ràpids de vestuari.

IL·LUMINACIÓ

- Barres amb focus penjades al teler de l'escenari.
- Torres telescòpiques.
- Focus
- Ciclorama retro-il·luminat amb focus asimètrics filtrat en 3 colors: blau cel (165), blau fosc (120) i ambar (204) (recomanat).

SONORITZACIÓ

- Taula de so amb potencia adequada a l'espai.
- Amplificadors de potencia.
- Equip de so amb reproductor de CD i/o connexió USB, i si escau que es pugui connectar un ordinador.
- Monitoratge ambiental d'escenari.
- Microfonia.

L'ENTITAT

Introducció- Qui som?

L'ESBART OLESÀ, és una entitat amb 93 anys d'història, i totalment arrelada a la vida cultural d'Olesa i que treballa activament en la promoció de la cultura d'arrel popular i tradicional de Catalunya, i en la divulgació del nostre patrimoni cultural local i dels països catalans, en la seva manifestació cultural de la dansa.

L'entitat, amb el seguit dels seus projectes crea un interès general en la ciutadania d'Olesa a l'hora d'executar i presentar al públic en genera i una mostra d'aquest interès, són els espectacles que presentem per la Festa Major que any rera any, tenen una gran espectació en el públic i que agraeix amb una resposta massiva.

Per l'entitat és un punt d'inflexió molt important i un punt i seguit en la INNOVACIÓ per a futurs espectacles que ens fa ser més creatius per seguir endavant en la tasca cultural de l'entitat i potenciar el patrimoni coreogràfic tradicional i popular tan del nostre àmbit local com de Catalunya. Per tant, continuarem treballant especialment en els àmbits de la tradició popular, innovant i adaptant tot respectant "l'essència" del patrimoni cultural, potenciant el treball amb els més joves per promoure tot el que significa la cultura popular i tradicional en la manifestació de la dansa, i tot treballant en la recuperació del nostre patrimoni cultural.

Estimulats i motivats per aquest entusiasme del grup i tenint en compte el que ens ha caracteritzat des de sempre durant aquests més de 90 anys d'història, tenint present tots aquells que han estat part de la vida en l'entitat, i en reconeixement especial a la seva tasca feta al llarg dels anys per aquests predecessors tot i les dificultats socials que tenien en molts casos.

Així doncs, tots plegats treballarem motivadament un cop més i especialment en la recuperació de FESTES i COSTUMS més arrelats a la història d'Olesa i que signifiqui una projecció de qualitat i transcendència al municipi i arreu.

Aquest projecte pretén que sigui una oportunitat per trobar-nos amb altres entitats de diferents municipis de Catalunya com són els ATENEUS i poder compartir els seus coneixements des de diferents manifestacions artístiques locals que han estat i continuen essent populars i tradicionals catalanes.

Volem que sigui una oportunitat de portar arreu la nostra cultura, i mostrar que el nostre Esbart és una entitat viva i la puguin gaudir diferents públics i en especial allà on no hi ha tradició de grups de dansa popular i tradicional.

Justificació- Que volem fer?

Som conscients que la cultura popular i tradicional ha de ser una activitat compartida, i per això pesem que el projecte "ESBARTS ALS ATENEUS", es una molt bona iniciativa per que la dansa com activitat aplegui el màxim de

participants possibles, que generi un interès al públic en general i que sigui força participatiu per part dels components de l'Esbart i dels Ateneus de Catalunya.

Volem compartir aquest projecte de "OLESA 1929, TEMPS DE BALNEARI" arreu de Catalunya, així com el vàrem compartir amb tots els convilatans d'Olesa de Montserrat, i ens agradaria que aquesta relació dels Ateneus i els Esbarts sigui un punt d'inflexió i un punt de partida de col·laboració en la identitat de la cultura popular i tradicional.

Per què OLESA 1929, TEMPS DE BALNEARI?,

Doncs perquè l'espectacle conté un conjunt de manifestacions culturals a l'entorn del que eren les danses d'aquella època i les relacions humanes i socials que va significar l'existència a Olesa del Balneari de La Puda de Montserrat.

El termalisme va estar un fenomen soci-cultural d'important rellevància a la societat catalana durant molt de temps sorgit dels canvis socials de les primeres dècades del segle XX.

És per aquest motiu que el nostre objectiu amb aquest projecte és estimular la recerca històrica en relació a les danses i músiques de l'època i impulsar la cultura popular festiva catalana adaptant-nos amb nous conceptes i formes de presentar-ho.

Així doncs, aquest projecte que presentem VOL REPRODUIR L'AMBIENT SOCIAL I FESTIU DE L'EPOCA.

Aquest treball pensat i ideat pel nostre Director del Cos de Dansa, va crear aquestes coreografies, que de manera romàntica i divertida ens presenta tot el tarannà dels personatges més populars d'arreu i de la nostra contrada, situant-lo en les primeres dècades del segle passat.

Per l'Esbart Olesà, és una satisfacció haver-ho pogut construir, ja que d'aquesta manera podem mantenir la nostra trajectòria de representar a partir de la dansa folklòrica, els fets i costums històrics de les nostres arrels, i en aquest cas com el de Temps de Balneari, que potser encara faran recordar la infantesa o l'adolescència d'alguns dels assistents, fent-los reviure moments ja llunyans, de joia i alegria festiva.

Ens agradaria ser capaços de fer sentir quelcom sentiments, i sentir-nos plenament recompensats per la nostra dedicació i esforç per part de tots els components de l'Esbart Olesà que han dedicat amb gran amor i dedicació.

Per tot plegat, l'Esbart Olesà presenta OLESA 1929, TEMPS DE BALNEARI!!!!!!

Com ho farem?

OLESA 1929, TEMPS DE BALNEARI és un espectacle que s'ha preparat de forma que reflecteixi el fet social del termalisme a Catalunya i la celebració comunitària que va adquirir plenament els valors i la realitat social de l'època. Veurem i representarem com funcionaven els personatges que hi assistien i els seus estatus socials, diferenciats en un mateix espai entre les grades i les llotges.

CONTACTE i on SOM:

Adreça:
ESBART OLESÀ
C/ Sant Jaume, 8
08640 Olesa de Montserrat

Telèfon 629 30 22 35

Correu electrònic: esbartolesa1929@gmail.com
manelmt@gmail.com

Xarxes:

@esbartolesa

@esbartolesa

facebook.com/esbartolesa

esbartolesa1929.blogspot.com

